

Głosowanie przez pełnomocnika w wyborach samorządowych

Osoby uprawnione do głosowania przez pełnomocnika

Jedynie osoba mająca czynne prawo wyborcze może udzielić pełnomocnictwa do głosowania. Zgodnie z art.5 ust.1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (dalej: ordynacji) **prawo wybierania do danej rady ma każdy obywatel polski, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat oraz stale zamieszkuje na obszarze działania tej rady.** Nie mają prawa wybierania osoby:

- 1) pozbawione praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądowym,
- 2) pozbawione praw wyborczych orzeczeniem Trybunału Stanu,
- 3) ubezwłasnowolnione prawomocnym orzeczeniem sądowym.

Głosowanie przez pełnomocnika jest wyjątkiem od zasady, że głosuje się osobiście i dlatego może mieć miejsce tylko w ściśle określonych przypadkach. Ustawodawca znacznie ograniczył krąg osób mogących udzielić pełnomocnictwa do głosowania.

Za pośrednictwem pełnomocnika głosować mogą:

- wyborcy posiadający orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a także wyborcy posiadający równoznaczne orzeczenie organu rentowego;
- osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny;
- wyborcy, którzy najpóźniej w dniu głosowania ukończą 75 lat – niezależnie od stanu zdrowia.

Kto może być pełnomocnikiem

Pełnomocnikiem może zostać osoba:

- wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający jej pełnomocnictwa.

Pełnomocnikiem nie może być :

- osoba wchodząca w skład komisji obwodowej właściwej dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa,
- mąż zaufania,
- kandydat na radnego.

Co do zasady można przyjąć pełnomocnictwo tylko od jednej osoby. Pełnomocnictwa od dwóch osób można przyjąć jedynie wtedy, kiedy przynajmniej jedną z tych osób jest: wstępny, zstępny, małżonek, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.

Termin udzielenia pełnomocnictwa

Osoba, która chce udzielić pełnomocnictwa do głosowania musi najpóźniej w **dziesiątym dniu** przed wyborami złożyć odpowiedni wniosek do wójta gminy, w której jest wpisany do rejestru.

Wniosek

- Wniosek składa się do wójta na urzędowym formularzu (wzór w załączeniu);

Wniosek o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do głosowania powinien zawierać:

- 1) nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL oraz adres zamieszkania zarówno wyborcy,
- 2) nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL oraz adres zamieszkania osoby, której ma być udzielone pełnomocnictwo do głosowania,
- 3) wyraźne oznaczenie wyborów, których dotyczy pełnomocnictwo do głosowania.

Ponadto, do wniosku załącza się:

- 1) kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania,
- 2) pisemną zgodę osoby mającej być pełnomocnikiem, zawierającą jej nazwisko i imię (imiona) oraz adres zamieszkania, a także nazwisko i imię (imiona) osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania(wzór w załączeniu)

Za datę wniesienia wniosku przyjmuje się dzień jego wpływu do właściwego urzędu gminy (§4 ust.1 rozporządzenia w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania). Jest to zatem wyjątek od zasady, że wniosek można składać w urzędzie pocztowym i liczyć się będzie data stempla pocztowego jako data nadania wniosku. Jeżeli wniosek został nadany na poczcie, to decyduje data w którym poczta doręczy tenże wniosek do właściwego urzędu gminy.

Czynności związane ze sporządzeniem aktu pełnomocnictwa do głosowania są zadaniem zleconym gminy i są wolne od opłat. Pełnomocnik nie może pobierać od udzielającego pełnomocnictwa do głosowania żadnych opłat za głosowanie w jego imieniu w wyborach. Zakazane jest też udzielanie pełnomocnictwa do głosowania w zamian za jakąkolwiek korzyść majątkową lub osobistą (art.40g ordynacji).

Postępowanie w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania

W przypadku gdy wniosek o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do głosowania spełnia warunki określone w ustawie wójt lub inny upoważniony pracownik urzędu gminy niezwłocznie uzgadnia z wyborcą lub z osobą, która wyraziła zgodę na przyjęcie pełnomocnictwa do głosowania, termin sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania. W razie braku uzgodnienia terminu termin wyznacza wójt lub inny upoważniony pracownik urzędu gminy.

Przed uzgodnionym lub wyznaczonym terminem sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania wójt lub inny upoważniony pracownik urzędu gminy sporządza w trzech egzemplarzach projekt aktu pełnomocnictwa do głosowania. Wyborca jest obowiązany przed sporządzeniem aktu pełnomocnictwa do głosowania **potwierdzić w sposób niebudzący wątpliwości, przed wójtem lub innym upoważnionym pracownikiem urzędu gminy, wolę udzielenia pełnomocnictwa do głosowania osobie, która wyraziła zgodę na jego przyjęcie.**

W uzgodnionym terminie pełnomocnictwa do głosowania udziela się przed wójtem lub przed innym pracownikiem urzędu gminy upoważnionym przez wójta do sporządzania aktów pełnomocnictwa do głosowania. Akt pełnomocnictwa do głosowania jest sporządzany w miejscu zamieszkania wyborcy udzielającego pełnomocnictwa do głosowania wskazanym we wniosku o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do głosowania..

Przed udzieleniem pełnomocnictwa do głosowania wyborca lub osoba, która wyraziła zgodę na przyjęcie pełnomocnictwa do głosowania, są obowiązani do sprawdzenia poprawności danych

zawartych w akcie pełnomocnictwa do głosowania. **Stwierdzone oczywiste omyłki lub błędy pisarskie prostuje wójt lub inny upoważniony pracownik urzędu gminy**, czyniąc stosowne adnotacje na wszystkich egzemplarzach aktu pełnomocnictwa do głosowania.

Wyborca, udzielając pełnomocnictwa do głosowania, składa podpis na przygotowanych projektach aktu pełnomocnictwa do głosowania w obecności wójta lub innego upoważnionego pracownika urzędu gminy, który potwierdza ten fakt przez złożenie własnego podpisu. Wolę udzielenia pełnomocnictwa do głosowania przez wyborcę niemogącego lub nieumiejącego złożyć podpisu stwierdza przez złożenie własnego podpisu wójt lub inny upoważniony pracownik urzędu gminy, o ile wola wyborcy została potwierdzona w sposób niebudzący wątpliwości.

Akt pełnomocnictwa do głosowania przeznaczony dla osoby, która wyraziła zgodę na przyjęcie pełnomocnictwa do głosowania, **doręcza się tej osobie w miejscu jego sporządzenia albo, w zależności od wskazania w zgodzie na przyjęcie pełnomocnictwa do głosowania, pozostawia się do odbioru w urzędzie gminy lub doręcza się pod wskazany adres**. W razie niewskazania miejsca doręczenia pełnomocnictwa do głosowania lub nieobecności osoby, która wyraziła zgodę na przyjęcie pełnomocnictwa do głosowania przy sporządzaniu aktu pełnomocnictwa do głosowania, akt pełnomocnictwa do głosowania pozostawia się do odbioru w urzędzie gminy

Gmina prowadzi wykaz sporządzonych aktów pełnomocnictwa do głosowania, w którym odnotowuje się fakt sporządzenia danego aktu.

Odmowa sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania

W przypadku, gdyby wniosek o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do głosowania nie spełniał ustawowych warunków, wójt (burmistrz, prezydent miasta) w terminie 3 dni od dnia otrzymania wniosku wzywa wyborcę do usunięcia wad wniosku w terminie 3 dni (art.40d ust.1 ordynacji). Jeżeli wady wniosku nie zostaną w tym terminie usunięte, **wójt odmówi sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania**.

Doręczenie wezwania do usunięcia wad wniosku następuje według przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013r. , poz. 267); dalej: k.p.a.). Zatem, organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy (art.39 k.p.a.).

Wezwanie do usunięcia wad wniosku powinno zawierać pouczenie o tym, że **nieusunięcie wad w terminie 3 dni od dnia otrzymania wezwania będzie skutkować odmową sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania**.

Bez wzywania do usunięcia wad wniosku wójt odmówi sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania, jeżeli wady wniosku są tego rodzaju, że nie dadzą się usunąć, na przykład wynika z wniosku ewidentnie, że wyborca w ogóle nie jest uprawniony do głosowania przez pełnomocnika.

Odmowę sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania sporządza się na piśmie, po czym wraz z uzasadnieniem doręcza się niezwłocznie wyborcy.

Cofnięcie i wygaśnięcie pełnomocnictwa

Cofnięcie pełnomocnictwa to czynność prawna dokonywana przez wyborcę. Następuje ono przez złożenie najpóźniej na dwa dni przed dniem wyborów stosownego oświadczenia wójtowi gminy, w której sporządzono akt pełnomocnictwa do głosowania lub doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji wyborczej w dniu głosowania (art.40e ust.1 ordynacji).

Fakt cofnięcia do głosowania przed przekazaniem spisu wyborców przewodniczącemu właściwej obwodowej komisji wyborczej odnotowuje w spisie wyborców wójt , a po przekazaniu spisu - obwodowa komisja wyborcza właściwa dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania.

W niektórych sytuacjach, wskazanych w ordynacji, pełnomocnictwo do głosowania wygasa z mocy prawa, a więc z chwilą ziszczenia się ustawowej przesłanki wygaśnięcia pełnomocnictwa.

Pełnomocnictwo do głosowania wygasa z mocy prawa w następujących przypadkach:

- 1) śmierci udzielającego pełnomocnictwa do głosowania lub pełnomocnika,
- 2) utraty prawa wybierania przez udzielającego pełnomocnictwa do głosowania lub pełnomocnika,
- 3) gdy okaże się, że pełnomocnik nie jest wpisany do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa do głosowania,
- 4) gdy okaże się, że pełnomocnikiem jest osoba wchodząca w skład komisji obwodowej właściwej dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania, mąż zaufania zgłoszony przez komitet wyborczy lub kandydat na radnego,
- 5) wcześniejszego głosowania osobistego przez osobę udzielającą pełnomocnictwa do głosowania.

Również fakt wygaśnięcia pełnomocnictwa do głosowania przed przekazaniem spisu wyborców przewodniczącemu właściwej obwodowej komisji wyborczej wójt odnotowuje w spisie wyborców wójt, a po przekazaniu spisu - obwodowa komisja wyborcza właściwa dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania.

Głosowanie przez pełnomocnika

Pełnomocnik głosuje w imieniu swego mocodawcy w taki sam sposób jak każdy wyborca. Przed przystąpieniem do głosowania pełnomocnik okazuje obwodowej komisji wyborczej dokument umożliwiający stwierdzenie jego tożsamości oraz akt pełnomocnictwa do głosowania. Obwodowa komisja wyborcza odnotowuje nazwisko i imię (imiona) pełnomocnika wyborcy w spisie wyborców w rubryce "uwagi" odpowiadającej pozycji, pod którą umieszczono nazwisko wyborcy, wraz z oznaczeniem "pełnomocnik", a akt pełnomocnictwa do głosowania załącza do spisu wyborców.

Pełnomocnik potwierdza otrzymanie karty do głosowania własnym czytelnym podpisem

w rubryce spisu przeznaczony na potwierdzenie otrzymania karty do głosowania przez wyborcę udzielającego pełnomocnictwa do głosowania. Po otrzymaniu karty do głosowania pełnomocnik – jak każdy wyborca – udaje się do miejsca zapewniającego tajność głosowania, znajdującego się w lokalu wyborczym.

Jeżeli pełnomocnictwo do głosowania zostało cofnięte lub wygasło, obwodowa komisja wyborcza odmawia wydania pełnomocnikowi karty do głosowania i zatrzymuje akt pełnomocnictwa do głosowania.

Sporządziła:

Maria Brzezińska